

Gäller för: Barn- och ungdomssjukvård gemensam
Innehållsansvar: Tomas Vändal, (thowa), Sjuksköterska onkologi
Granskad av: Tom Nicolajsen, (tomni2), Överläkare
Godkänd av: Magdalena Åberg, (magst), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-04-02

Giltig till: 2028-04-02

Knapp – byte av

Bakgrund

En knapp är en gastrostomiport som hålls på plats i magsäcken av en ballong fylld med 4–5 ml vatten.

Gastroknappen som används inom Barn och ungdomskliniken är MEDA:s Mic-Key och Mediplasts Danumed som är uppbyggda på liknande sätt. En del patienter växlar mellan de båda sorterna för att minska granulationstillväxten.

Om ballongen går sönder finns det risk att knappen åker ut. Någon form av kateter kan sättas in tillfälligt för att hålla stomat öppet, det sluter sig inom någon timma. En knapp i rätt storlek ska finnas i hemmet för byte.

Byte av knapp sker var 3:e till var 6:e månad efter behov.

Det är bra om barnet inte ätit på två timmar innan.

Ta fram rätt storlek det ska vara någon millimeter mellan knapp och hud.

Ta fram 2 styck 5 ml sprutor.

Glidslem. Aldrig olja eller fett.

Informera och demonstrera med förberedelsematerialet hur bytet går till.

Om barnet skriker spänns bukmuskulerna och det är svårt att få in knappen, stora barn informeras om avslappning och andning med djupa andetag, små barn behöver ev. Midazolam.

Byte av knapp

Ta fram den nya knappen ur förpackningen. Fyll ballongen med 4–5 ml kranvatten.

Ta bort sprutan och kontrollera att ballongen är hel, snurra ballongen mellan fingrarna, ballongen ska vara symmetrisk. Töm ballongen.

För att ta bort den gamla knappen, sätt en tom spruta på ballongventilen på knappen, dra tillbaka kolven tills allt vatten som fyllt ballongen i patientens mage är ute.

Dra ut den gamla knappen, sätt två fingrar vid gastrostomin samtidigt som du drar uppåt. Den kan sitta ganska hårt.

Doppa den nya knappen i vatten ev. i glidslem.

Med jämnt tryck styrs den nya knappen in i stomat. För in den tills den ligger platt an mot huden. Om barnet skriker spänns bukmuskulerna och man får inte in knappen, håll då spetsen på knappen i stomat och vänta tills bukmuskulerna slappnar av.

Håll knappen på plats och fyll med kranvatten ca 3–5 ml aldrig mer än 8 ml Använd aldrig luft eller natriumklorid. Det ska inte göra ont när ballongen fylls, ta då kontakt med läkare.

Torka bort vätska/smörjmedel.

Notera hur mycket vatten man fyllt ballongen med.

Referenser Vårdhandboken, MEDA:s handbok om MIC-KEY – vägledning för korrekt användning och vård.

Se även: Barnonkologihandboken, kapitel; Enteral nutrition.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Barn- och ungdomssjukvård gemensam

Innehållsansvar: Tomas Vändal, (thowa), Sjuksköterska onkologi

Granskad av: Tom Nicolajsen, (tomni2), Överläkare

Godkänd av: Magdalena Åberg, (magst), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10035-986315719-141

Version: 10.0

Giltig från: 2026-04-02

Giltig till: 2028-04-02